

БУЗЕРИЛА БАЯНТИ

**МЯГНИЧЕБСИ
— ХАЛКЫЛА
ГЪАЛАР
ЖАВАБКАРДЕШ
ДИХНИ**

Илкъяйдала адамтала дүгбабизунари пикира дурар халенүп. 2023 ибиль дүслизир деклар-декларти масынты хөлдердеш 74 депутатта шарабдуналана кагъар дархыра: 58 - ЖХК-11, 11 - адредеш бихинла в медицинала күмек гөббийчилди, 2 - шагъар ташбалтана закон буюнда, 2 - алвад табигыт махамбандырила, 1 - адамтала дүгбабизунари хөлдердешине закон буюнда жашырти.

«Справедливая Россия» - За правду! партияла руководителюла шайзивад, РФ-ла оборонала Министерствола жамигъялта Советла, РФ-ла спортала физкультура шайбиси Министерствола, «Мягхичъялла шаътар» таш шагъарда бүхнабыс округла депутатнанда Советла виа Совета гълабаси Жыгылата парламентта, Мягхичъялла жағынта парламентта, туризмала виа спорта Управлениена, Лаваша районна, республикала вузанала виа колледжунанда, ДР-ла печатыла виа багъынчынна Агентствола, «Дагыстан» Этномедиаолдинг» ГБУ-ла, деклар-декларти организациябала шайзивад грамотабачи, Баркалла кагъынчи, Хүрматла Грамотабачи лайквикира.

2023 ибиль дус ахирличи биккити иргъыхында хячинди дураберклира, СКФО-ла виа Республикалы СМИ-бала майданчындар тетрүхти мянгичицтери анцбукъунас кыматини кадатурда. Жамигъялта гъмрулизир жигарла бутакъынчес дирни виа адамтала юлар жавабкардеш дихни - дила баркъудилизир мянгичицтери бутгын сари.

Хүрматла дагыстанланти, нуу гөвүрчнинде баркалла балахуулар!

РОССИЯЛА ФССП

ИХТИЮРТИ
ДЕДИБ

2024 ибиль дусла Федеральда 1-личибад номереличиси закон цакызыла каберхуури саби. Илала бухъибучу «Бахъыла» чебла керисүхдел, пядатла адамтала ихтиюрти далтакъында хөккимизбиси» виа «Арчилик дархасунти хярракатунала виа диштаты организациябала хөккимизбиси» законтаси дардешнине кадурхаж-нилини саби.

Законни Россияла ФССП-бас сагаты, алтада бахъынила шайчырти ихтиюрти дедили сари, сарира кредитла виа арчилик дархасунти диштаты организациябала хячинчилири къялчиликти, цаубутаван - иданы, пядатла адамтазада чебла керисүхдел, пайдадиритуу хялъар-къялдадычи.

Россияла ФССП-бани чула ихтиюрти дедибти кредитла виа арчилик дархасунти диштаты организациябала сияхъял бахъархуу. сунэзира Россияла Банкни тасдикидабыт организациябала кадурхаж-нилини саби.

Банкчаныла виа арчилик дархасунти диштаты организациябала сагаты талабуни чедихында дираар, сарира бахъыла чебла лебти гражданинчылар дурабуркуу ихтиюрти дархасунти документын виа белкемдик хялъал дусла манзиллис дихлес.

ГІЯДАТУНИ ГЪАНДИРКАХҮҮЛИ

У агарти байрутти

Хъба бергитан анкы бүмжакъусири, картошка, хялъанки, хъара лухугути, держажъ-ес гъаруш картутири, гъарушлир дашунти күнчун дирутири, яра цархил се-байлар берес гъамадис хүрге хъядурбусири. Цацахъели, цалабикитан хъба вегла хячин бүрсириси, мурул адамтана хъяла барес гъамадис гъялхъадурдуртири. Илди, дарес къянти, бүрзали узес гъялгити хячин сари, дубуртазис хъеририши адамлис гүлбала хала хъяла чараагар хъяжатси саби, чынчылар хъалиш-цаплазид бебли гъялгнибүркүп биар.

Итхелей районнанизид кинофильмаби кам-гъамындуутири, клубличи шурбатурси мильтизир иди чедиахъуели, бишти-халати, лебилра шантан киноплак хөлбөкөс бүршири. Жүзи дөлчес бахъын бетаруули ахленри, урус мез далтуу камипи, дарган меза жузи дахълан лерти ахленри.

Яни ахирлиги гъамдикхъели, илдигүнти буркунзабар дурутти лирила хабурти, масхурти, хъялбуты лебтанилра далули биар. Илхелей адамтала уркби байрамличи хъудулури дираар, яра узи-уршила, тухумта күшүм, цархылтаси бархыкхас, авид гъэрз-багъыларес дигахъули биар.

Илгъуна тялъар акбүтүл бархъехуназид буркунза цалабикитан, итил юртличицеби, саберхурткынгынти, кел-хъялбат бакыл бурхули биар. Илданы, унаа ахбылар, хъали бишти адамтани, биштаси къацла буттапа, зира кадиыхыс бергагар, лайбикли биар илхелей: «Я же агарли ахлен, я зукини ахлен», или ахлы тәмадири. Бергаграга лайбакили, бакылти илабад бушуп биар. Хулибти лебилра, илдигүнти хъялбажылай байракибүхели, чила «къагъ» гъялабажыл арбукыяра чедирикүсүри. Илгъуна хъязы, биштатира халатира, рурсира, жагылти хъунул адамтира бархли, даргыларес дигахъули биар.

Лебилра байрамлишиби къацли буки гөрғүн, пагымчытти адамтана гүл чинарлар агарти далуити зайдулхъахы, лебилра чучи хости делхъали булхули биар. Хъалыла уртага бизи-вандеш имцадирили заманда бүркүлди бири, цили итилаа уркылизи разидеш хъурабарес адамти къагъылизиб биар.

Нүнү кийлил класс таманбарыбхели, дүцүрмүл каникулата замана, вава-къарлы бүцибиси шилини гъамыс майдайчиб, нүнү сипатбарисибүнчүн байрам

тъачам къинаңкан ахли, дегерхутири. Буркунза цалабикти, илдигүнти масхуртани хълерли бүршири, урхла харжичил шадлих берес дигити къац-зела вакилти, хъулибти буцили, имцалылан чули шадлих берес чебиркути анцбукъунари дирутири. Къац-зела бер-гараачиши бакылти, саби-гъялхуали буцахъес бути анцбукъунари дирутири.

Цацахъели, бергаграг унра шилизира арбихусири, лебилра шантан итил шилла шантан байрам балкыр-хурусы. Илкъяйда, чила пикридари байрутти, хъалыкка уртага дурадуркытири.

Делты кигьми, яра хала хъялан, чедизурли цацлиши халаты шунгри, байрамлис хурегуни хъядурдурди, имцалылан букунчалана хин. Диң белъхъайкъа къаркынчилияни, никъла цақыдешла, пъяа биткіннила абзаны бахъын бетаруули ахленри, урус мез далтуу камипи, дарган меза жузи дахълан лерти ахленри.

Итхелей районнанизид кинофильмаби кам-гъамындуутири, клубличи шурбатурси мильтизир иди чедиахъуели, бишти-халати, лебилра шантан киноплак хөлбөкөс бүршири. Жүзи дөлчес бахъын бетаруули ахленри, урус мез далтуу камипи, дарган меза жузи дахълан лерти ахленри.

Илдигүнти байрутти халыла уртага Ваттайчи дигити адилкүнли дираар, вегла халыкчилик рухла бархасуну кадилыха. Цалис итили разидеш бихути адамтала уртага халавааны, гъарил адамла халаси иль-барси.

Илдигүнти байрутти халыла уртага Ваттайчи дигити адилкүнли дираар, вегла халыкчилик рухла бархасуну кадилыха. Цалис итили разидеш бихути адамтала уртага халавааны, гъарил адамла халаси иль-барси.

Илдигүнти байрутти халыла уртага Ваттайчи дигити адилкүнли дираар, вегла халыкчилик рухла бархасуну кадилыха. Цалис итили разидеш бихути адамтала уртага халавааны, гъарил адамла халаси иль-барси.

Илдигүнти байрутти халыла уртага Ваттайчи дигити адилкүнли дираар, вегла халыкчилик рухла бархасуну кадилыха. Цалис итили разидеш бихути адамтала уртага халавааны, гъарил адамла халаси иль-барси.

Илдигүнти байрутти халыла уртага Ваттайчи дигити адилкүнли дираар, вегла халыкчилик рухла бархасуну кадилыха. Цалис итили разидеш бихути адамтала уртага халавааны, гъарил адамла халаси иль-барси.

Илдигүнти байрутти халыла уртага Ваттайчи дигити адилкүнли дираар, вегла халыкчилик рухла бархасуну кадилыха. Цалис итили разидеш бихути адамтала уртага халавааны, гъарил адамла халаси иль-барси.

Илдигүнти байрутти халыла уртага Ваттайчи дигити адилкүнли дираар, вегла халыкчилик рухла бархасуну кадилыха. Цалис итили разидеш бихути адамтала уртага халавааны, гъарил адамла халаси иль-барси.

Илдигүнти байрутти халыла уртага Ваттайчи дигити адилкүнли дираар, вегла халыкчилик рухла бархасуну кадилыха. Цалис итили разидеш бихути адамтала уртага халавааны, гъарил адамла халаси иль-барси.

Илдигүнти байрутти халыла уртага Ваттайчи дигити адилкүнли дираар, вегла халыкчилик рухла бархасуну кадилыха. Цалис итили разидеш бихути адамтала уртага халавааны, гъарил адамла халаси иль-барси.

Илдигүнти байрутти халыла уртага Ваттайчи дигити адилкүнли дираар, вегла халыкчилик рухла бархасуну кадилыха. Цалис итили разидеш бихути адамтала уртага халавааны, гъарил адамла халаси иль-барси.

Илдигүнти байрутти халыла уртага Ваттайчи дигити адилкүнли дираар, вегла халыкчилик рухла бархасуну кадилыха. Цалис итили разидеш бихути адамтала уртага халавааны, гъарил адамла халаси иль-барси.

Илдигүнти байрутти халыла уртага Ваттайчи дигити адилкүнли дираар, вегла халыкчилик рухла бархасуну кадилыха. Цалис итили разидеш бихути адамтала уртага халавааны, гъарил адамла халаси иль-барси.

Илдигүнти байрутти халыла уртага Ваттайчи дигити адилкүнли дираар, вегла халыкчилик рухла бархасуну кадилыха. Цалис итили разидеш бихути адамтала уртага халавааны, гъарил адамла халаси иль-барси.

Илдигүнти байрутти халыла уртага Ваттайчи дигити адилкүнли дираар, вегла халыкчилик рухла бархасуну кадилыха. Цалис итили разидеш бихути адамтала уртага халавааны, гъарил адамла халаси иль-барси.

Илдигүнти байрутти халыла уртага Ваттайчи дигити адилкүнли дираар, вегла халыкчилик рухла бархасуну кадилыха. Цалис итили разидеш бихути адамтала уртага халавааны, гъарил адамла халаси иль-барси.

Илдигүнти байрутти халыла уртага Ваттайчи дигити адилкүнли дираар, вегла халыкчилик рухла бархасуну кадилыха. Цалис итили разидеш бихути адамтала уртага халавааны, гъарил адамла халаси иль-барси.

Илдигүнти байрутти халыла уртага Ваттайчи дигити адилкүнли дираар, вегла халыкчилик рухла бархасуну кадилыха. Цалис итили разидеш бихути адамтала уртага халавааны, гъарил адамла халаси иль-барси.

Илдигүнти байрутти халыла уртага Ваттайчи дигити адилкүнли дираар, вегла халыкчилик рухла бархасуну кадилыха. Цалис итили разидеш бихути адамтала уртага халавааны, гъарил адамла халаси иль-барси.

Илдигүнти байрутти халыла уртага Ваттайчи дигити адилкүнли дираар, вегла халыкчилик рухла бархасуну кадилыха. Цалис итили разидеш бихути адамтала уртага халавааны, гъарил адамла халаси иль-барси.

Илдигүнти байрутти халыла уртага Ваттайчи дигити адилкүнли дираар, вегла халыкчилик рухла бархасуну кадилыха. Цалис итили разидеш бихути адамтала уртага халавааны, гъарил адамла халаси иль-барси.

Илдигүнти байрутти халыла уртага Ваттайчи дигити адилкүнли дираар, вегла халыкчилик рухла бархасуну кадилыха. Цалис итили разидеш бихути адамтала уртага халавааны, гъарил адамла халаси иль-барси.

Илдигүнти байрутти халыла уртага Ваттайчи дигити адилкүнли дираар, вегла халыкчилик рухла бархасуну кадилыха. Цалис итили разидеш бихути адамтала уртага халавааны, гъарил адамла халаси иль-барси.

Илдигүнти байрутти халыла уртага Ваттайчи дигити адилкүнли дираар, вегла халыкчилик рухла бархасуну кадилыха. Цалис итили разидеш бихути адамтала уртага халавааны, гъарил адамла халаси иль-барси.

Илдигүнти байрутти халыла уртага Ваттайчи дигити адилкүнли дираар, вегла халыкчилик рухла бархасуну кадилыха. Цалис итили разидеш бихути адамтала уртага халавааны, гъарил адамла халаси иль-барси.

Илдигүнти байрутти халыла уртага Ваттайчи дигити адилкүнли дираар, вегла халыкчилик рухла бархасуну кадилыха. Цалис итили разидеш бихути адамтала уртага халавааны, гъарил адамла халаси иль-барси.

Илдигүнти байрутти халыла уртага Ваттайчи дигити адилкүнли дираар, вегла халыкчилик рухла бархасуну кадилыха. Цалис итили разидеш бихути адамтала уртага халавааны, гъарил адамла халаси иль-барси.

Илдигүнти байрутти халыла уртага Ваттайчи дигити адилкүнли дираар, вегла хал

МАШРИКЛА ХАБУРТИ

«НУНИ МУЭРЛИЗИВ ЧЕВАИРА»

Иш анцбукъ Мисрилизб бетаурси саби. Ца мискинни пулан адамлигизад 500 динар чебалис сасиб. Вягда хъясби, илди чардарес замана байхъели, арца вегли илди тълабдари. Амма мискинна чардарес арц агни багъандан, илини илис чардарес ваҷрукъизад сасили бедиб. Илра вягдала замана таманбуюхъели, ваҷрукъян сунела арц чардараҳъес тълабари. Амма мискинни гурурара илди арц чардарес хълейб. Илхели ваҷрукъянни и судлизи ведиб. Судъяни мискин живарили хъбарби:

—Хуни иш ваҷрукъя 500 динар дедес гъягнили бини баръхъис?
—Пе, барҳиси саби, амма дила арц агара илис чардарес. Судъяни ил ухнас къасбари. Илхели мискинни тиладибари сай шаладикайчи ватхъес, хулибзати багъахъай.
—Чили жавабкардеш диху, гъати хъед? —хъварбайт судъяни.
—Нуша Идбагли (с.г.в.) диху, гур дила чилра агара наб жавабкардеш дихеси.
—Или ибси се ибси?

—Нагағльдан ну чархъехъасли, ну илала умматлизивад дураулхъусира.

Судъяни ил гъергъя барҳи бикаичи хъули вархъиб. Хулиб илни хунычил барҳи хъядис гъанбикахъи. Илизб ца асхъяли Идбагли (с.г.в.) хъварбаси: «Хед салават бучалиси наб се бетарада?» «Хела чубуми чархъес имканбиклур в шишимила камдириар», — жаваб бедибаси илини. Илдан шаладикайчи салават чубес къасбари. Ил усаҳнели, муризлив Идбаг (с.г.в.) чевайк. Ил виклар: «Хушаша шағъарла амири гъар дуги наб азир салават дуҷутири. Ишдиги утханкили, луғи азиричи адхъебикахъи. Укъенни иличи нахбичад салам буха ва бура, сунела дыхъеди салаватни Чеважхисин хела салаватуничири чедирчакъи или. Илни бедаҳ хелга чеба.

Савли Идбагли (с.г.в.) буриби барии, мискин амиричи вакиб. Веѓбекли илес сунела ахъеси адамлигин гуруванили, чеба чардаҳъес 500 динар деди в савгъатлис 2,500 гурур имсадарби. Илнина мурзилов Идбаг (с.г.в.) чевайли увхъун, суненира илала чеба ахъахъес хъварбаси.

Судъяни чархъехъасли, илра мискинни разили гуруваниб ва 500 динар дедиб. Ил виклар: «Нуни мурзилов Идбаг (с.г.в.) чевайра, илни хъварбари хъела чеба бедаҳъес ва чесиб, Къиямала барҳи Чеважхисиа гъаларти дила чебуми чериҳис или. Хъярланвибул хъикъизури мискинничи души вачаркуя вакиб ва хълбаизир нургъебачил виклар: «Ну хела чебаличинавад чеввурхура! Нуни мурзилов Идбаг (с.г.в.) чевайра, илни наби хъварбари хъела чебаличинавад чеввурхъес. Къиямала барҳи дила чебаличинавад чебурхъинчила буриб». Илнина мискинни 500 динар савгъатдари.

Цағъакъи давлатчевибуси мискин, някъбази 4 азир динарра дуцили висулри, ва Идбагли (с.г.в.) салават бучулури.

СУЛТАН ВА ПАСИХИКАР

Гъачам султан Яхъя сунела вазиртаси шағъаркад къунзухъес пикрибари. Жагати мурғи рангта архъяла ва парчала палтарлигиси султан чевамили Яхъяда адати хъярланвибули. Дарҳадутури сабла дуритура, урехиличил илала хъурматбари, къукъумасиби. Гур илди «Деза байш нуша веѓбекли! Арапи ватап нушало веѓбекли!» или ахъли ввайбикъесиби.

Амма илни адатала къукъаличи пикри бяхъчилии ахъен, илала хъера битлакиб ца адами, сайдра авераагари цили тайими ташси. Илала шаласи хъери аллава шалабириуви. Султани сунела вазиртаси ил ваххъелуи адамлини хъарбаҳъели, илдан жаваб чарбату: «Ва султан! Ил адам Тунислизивади машгуруши шайх сий. Ил дунъяла гъярмулчавад гъархали, адатизивад вердиби саңиун гъиникъилюв хъериши гъайд сий».

Султан гамашавибули иличи гъамиюб ва хъварби:

«Асуриуси набири ахъялти палтарлигил деххабиа дирес?» Шайхлис ил суйс жаваб чарбатес хъейгули, сунела гъимитази хъарбаҳъес хъарбари. Амма султани иличи жаваб чардаҳъес тиладибари. Илхели шайх къасбилик виклар: «Пикрибара хя, сабира бебикиби мициратла дильи белкъи, бухъинадра дурабадра бигъиси, амма къарька хъяжат ихъуҳели, хъбасес илица даҳвартар шайхи.

Илди уркы-уркылард дуриби гъайни чаласи даҳвартаси:

«Или ибси се ибси?» — хъарбаиб веѓбекли.
«Ва султан, наб бурес дигуси, хъела чимхара къаркъалара къадагъаласи маҳли дишили сари, сабира лугурана пайлизивади. Ил анцбукълиниа хъерхъели, луғи хъарбиири архъяла чланкила палтарлигил деххабиа дарес асуриарал...», — жаваб чарбату шайхи.

Илди уркы-уркылард дуриби гъайни чаласи даҳвартаси:

«Хъярбаси: «Яхъяни барҳаиб ахълини чархъеси, сабира лугурана пайлизивади. Ил анцбукълиниа хъерхъели, луғи хъарбиири архъяла чланкила палтарлигил деххабиа дарес асуриарал...», — жаваб чарбату шайхи.

Гъялмитани ва нахсихътичани чула бучанти руркъутси илдада нуқсандешнучани ва хадсешнучани хъерхъели. Султан Яхъяни агад-хъяла ва руҳлашти аги-къядиа хисаблизи касес чебирку. Ил веѓбекли Аллагъя (с.т.) лугурана ихтиюти дульнин баъзандан ва шаригъати къадаъабариси букин баъзандана илала руҳлашаси умудеш, гъимула дигъяндуши, баъзандешлихи калзахути нахсихътични дархъи шархъиталаван ахъи, деклардулхъитири... Ил баъзандан гъарил адам хъялалисицу бирес ва буке съайхъиши визз гъягниси сий.

МЯХИЯММАД-НУРИ ГУСМАНОВ АКИУБХЕЙЧИРАД – 100 ДУС

Шалати пикуми ва мурхти къел...

Мяхъяммад Мирзаханов

ДУСЛИЗИР даҳъал бурхни лер. Илди гъраб магъничеб-сизи халбарес виар февральда 6-ибиль барҳи, сенахен-ну 1924 ибиль дусла февральда 6-личи. Лавашала районна Жажалмазхана шилизив аклубси сай Мяхъяммад-Нури Пусманович Пусманов.

Мяхъяммад-Нури Пусманов ССР-ла в Россияя урибси гъимула хъянчизар сай, суненира сунела заманализи «Челла чубуми чархъес имканбиклур в шишимила камдириар», — жаваб бедибаси илини. Илдан шаладикайчи салават чубес къасбари. Ил усаҳнели, муризлив Идбаг (с.г.в.) чевайк. Ил виклар: «Хушаша шағъарла амири гъар дуги наб азир салават дуҷутири. Ишдиги утханкили, луғи азиричи адхъебикахъи. Укъенни иличи нахбичад салам буха ва бура, сунела дыхъеди салаватни Чеважхисин хела салаватуничири чедирчакъи или. Илни бедаҳ хелга чеба.

Савли Идбагли (с.г.в.) буриби барии, мискин амиричи вакиб. Веѓбекли илес сунела ахъеси адамлигин гуруванили, чеба чардаҳъес 500 динар деди в савгъатлис 2,500 гурур имсадарби. Илнина мурзилов Идбаг (с.г.в.) чевайли увхъун, суненира илала чеба ахъахъес хъварбаси.

Судъяни чархъехъасли, илра мискинни разили гуруваниб ва 500 динар дедиб. Ил виклар: «Нуни мурзилов Идбаг (с.г.в.) чевайра, илни хъварбари хъела чеба бедаҳъес ва чесиб, Къиямала барҳи Чеважхисиа гъаларти дила чебуми чериҳис или. Хъярланвибул хъикъизури мискинничи души вачаркуя вакиб ва хълбаизир нургъебачил виклар: «Ну хела чебаличинавад чеввурхура! Нуни мурзилов Идбаг (с.г.в.) чевайра, илни наби хъварбари хъела чебаличинавад чеввурхъес. Къиямала барҳи дила чебаличинавад чебурхъинчила буриб». Илнина мискинни 500 динар савгъатдари.

Цағъакъи давлатчевибуси мискин, някъбази 4 азир динарра дуцили висулри, ва Идбагли (с.г.в.) салават бучулури.

дусличи бикайчи гъалим востоковедениела институтилизив узули калун, бекливиубси гъимула хъянчизарра ветаур. Мяхъяммад-Нури Пусмановиччили «Стиль персидской поэзии IX-X вв.» биклус гъимула доктора диссертацияниа кабизахъураси. Дусличи-дус гъимула ахванийти виурил бамсри хъебалуси гъалим. Илкъидали профессор даражаличира айкиб. Хъера, 1984 ибиль дуслизив М.-Н.Пусманович. Иорданияниа начал ислам динниа пикрила института член-корреспондент ветаур. 1997 ибиль дуслизив билли, Дагъиста РАН-на тарихла, археология ва этнографияла института востоковедениела отделлизив бекливиубси гъимула хъянчизарли узули калун. Илди дуслизив ДГУ-ла ислам динниа пикрила шурбатни ахадаш мурхти дарҳадсахъи, хъшанини дархадрори.

— Мяхъяммад-Нури Пусманович вакириши хъуни? Сөгуничи бархъасуни дурити хъушаша?

— Пяҳтилаланда ғайни гъалим, халалгъуна гъимула хъянчизар, гърабла мезла преподаватель Мяхъяммадов Азарин. Пяҳтилаланда ғайни гъалим, халалгъуна гъимула хъянчизарли узули калун. Илди дуслизив ДГУ-ла ислам динниа пикрила шурбатни ахадаш мурхти дарҳадсахъи, хъшанини дархадрори.

— Мяхъяммад-Нури Пусмановичини вакириши хъуни? Сөгуничи бархъасуни дурити хъушаша?

— Барҳи буралли, набила ахъен, сайдра лугурана пайлизивади. Илди дуслизив ДГУ-ла ислам динниа пикрила шурбатни ахадаш мурхти дарҳадсахъи, хъшанини дархадрори.

— Къарзан шурбатни ахъен, сайдра лугурана пайлиزивади.

— Барҳи буралли, набила ахъен, сайдра лугурана пайлизивади.

ла гъимула хъянчизарти иш шурбатни беглара гъяхисилии халбируни.

— Мяхъяммад-Нури Пусманович акъубхеийчирад 100 дус диккури сари. Леру гъатми сөгуничи бархъасуни дарҳадсахъи, хъшанини дархадрори.

— Гъарзар мартла бехъбихудлийчир «Осановские чтения» биклус балбуч бетурхуси бир. Гъайъатргар, ишдусра илди дархадрор.

— Ахирлизиб хъарбас дигура, се бурес вирдула хъуни Мяхъяммад-Нури Пусмановиччили, адамлиши къядиа. Белики, лебли бис илала гъярмулчизи бархъасуни сөгуничи бархъаси харб, ил гъарти-марси адам къядиши гъаргираси?

— Даҳъал лер индигути хабути, сенахенни нечли илчи узуси. Барҳи буралли, илни хъянчичиличи уцира. Ну студентлии виурихи, илчи викибаси. Къуръан неши мезанчи шурбатес бузулга цалабик лебри илини аклахъуби, сунезира цархъилти гъимитара кабурхути. Илхели ца хъянчизар камли вашекъайб, виаля, илала мерлинни иш узахъеши уцира. 27 дус виублири ил ишхъели, Мяхъяммад-Нури Пусмановичи биали, 70-иҷиера имчали дус виубиси адам сайдири. Амма нувал ахъ, дебали жигарчеви узес виурипи ил гъимула хъянчизла чеквад.

Илзизи наб дебали гъяхъиши иззатни иш шурбатни ахадаш мурхти дарҳадсахъи, хъшанини дархадрор. Илди дус диккури сари, мурхти дарҳадсахъи, хъшанини дархадрор.

— Марғираву, нушала даҳъал мурхатиши дарҳадсахъи иш шурбатни ахадаш мурхти дарҳадсахъи, бархъаси халаси, Азарин Пяҳтилалан, наб иш шурбатни дарҳадсахъи.

— Пяҳтилалан, нушала даҳъал мурхатиши дарҳадсахъи иш шурбатни ахадаш мурхти дарҳадсахъи, бархъаси халаси, Азарин Пяҳтилалан, наб иш шурбатни дарҳадсахъи.

— Пяҳтилалан, нушала даҳъал мурхатиши дарҳадсахъи иш шурбатни ахадаш мурхти дарҳадсахъи, бархъаси халаси, Азарин Пяҳтилалан, наб иш шурбатни дарҳадсахъи.

— Мяхъяммад-Нури Пусмановичини вакириши хъуни? Сөгуничи бархъасуни дарҳадсахъи, хъшанини дархадрор.

— Къарзан шурбатни ахъен, сайдра лугурана пайлизивади.

— Къарзан шурбатни ахъен, сайдра лугурана пайлизивади.

РЕДАКЦИЯЛИЗИ КАГЪУРТИ

Се барес гъягниси, гъати?

— Къуръачи хъерикули нуни хъябари, гур деркала хъебржес или. Амма дила вахъхила юлаши гъялхлади вакъибхъели, нуни ил хъя бус шебурхъиб. Пяҳъатргар, ну пашманинубра в тавбадарира. Се барес гъягниси нуни Аллагъя (с.т.) гъялкъаси ил буяча чебаъхъес багъандан?

— Ил суйб жаваб гес багъандан, кисламзид хъябари бину гъялхлади вакъибхъели, илизб

ПУШКИННА БУРХИНИ

**Дунъяла
пахру**

Муса Махмадов

1836 ибиль дусла февральда 8-личиб дүлгөнчүү Дантесли (Геккенер) кавшибири. Россия-лаңчары ахыл, лебил дунъяла пахру Александр Сергеевич Пушкин. Аллагылар бедбиси паш Тамын хархлебарлы, Плямтуу къайбастири, Дунъяла пахру сайси – Александар Пушкинна Франциялышвиди, Сунес Дантист бикшү – Дурало улканни. Ил баркуйд барыл, Пушкин агарварыли, Диркүпкөнгөн күлдөр дус. Кабарштуу, бирхүтү Азирцад бирүлгүү, Марлара ахелгүү, Пушкин агарварыбы – Дантист биклү адамлис Сен-бларга чөбийцес. «Дузль», – иру чөбихли, – Иргүүлур ал нунура. «Иш ну сайра гляхъябза Хушану Пушкин кавшиби» Илгүнча «пахрүлүчүлүк» Сунес дигүү көйдө, Херхлебарсы биктар Ита-шаши баштуу, Уруслу базыганды Аз, дунъяла инсанти, Плярасалайну ахлу, Пахрургу глямала Ца Лермонтовлик ахлу, Деңгэлгүбиси чисалар?

ЗУРХІЯБ

№288

2024

«...Узидеш ва даршудеш дубуртиван ахъдири»

Казимбек Рабазанов

**ЖУМЯГЛА БЕРХІЕЛ
БАРХІ**

Жумяглана верхел бархыл Гәр-гөрөгүли дашуты, Цалис да гылдахъюес Үркілдөл къас агарти. Хушалагынты диги Көлдөргөр дунъялицир, Даим карыл иситу Диркүпкөнгөн күлдөр чы.

Бурхіначи чехлеруди Бүрү баклани итни, Хеджакең квасбүрү Илдала ургар питни.

Итни шале-бөбүхчүйчи Херхлебарыр талат, Пела-гъыла хеджакең бархыл баршил саягат.

**ГІЯНГИТИ
АХІЕН ДУРГЬБІ**

Ах дубурты дугути Цүб мүккәрәлә дүрзимит, Шиншина кварталы итти. Урханычар чөрдүкүлүт Белхагар рүгерти,

Цакыла вегл чөйхөлөл, Убашупреу гъраван, Даим урххүлүрүз Беңзілдүбүр гүрдөвän.

Къяна-шилтака агарли Хөйрүрүп хүлөрүз, Сен квайзыхүлүрүрүз. Чылалад жүрдөв.

Мурт-байлары хөлә Бек кварталын бургу, Хөлбекесин баклани Хөлөл балагылы ибзу!

Урхыны умудирили, Муртисалар каларти. Вацала күнжитми Хиличи гъэртүү бүцү, Хушалык вакът чынхәларес Даим кышидиклаб лукхынци.

Абиядлес гөрөгүбүркүр Абиядлес гөрөгүбүркүр, Диркүпкөнгөн күлдөр чы.

Хамис бускаунхөлөл Чөбэрсүрүп дүрхүл жумягл, Балга-дүгүл дараахъес Жибүрүлебил гъялым.

Жумягл гъүннүбүлүти Сабурларин лябъяны сут, Хөлбеклини байру, Бүбүсүн итгүнүн мурт!?

Гъалакдеш хедарыли Лабыкян ахирра айлат, Жумягл چакас агарти, Биршуу сагалы саягат!

Дигүлүрүп хөл биаахъес Күткүлүп шахлизи вакъа? Хөлчүл барх бүкүрүү?

Цакыла вегл чөйхөлөл, Убашупреу гъраван, Даим урххүлүрүз Беңзілдүбүр гүрдөвän.

Къяна-шилтака агарли Хөйрүрүп хүлөрүз, Сен квайзыхүлүрүрүз. Чылалад жүрдөв.

Мурт-байлары хөлә Бек кварталын бургу, Хөлбекесин баклани Хөлөл балагылы ибзу!

**ГІЯЛАМ УРЖИЛИ
КАЛАС!**

Иш дунъяличир дүргүбү Хөлбекли агардарес, Гияламиз гъабушиби.

Аяз-дүги улкүти Хъаныл закипизир зұбарти, Берхүлүчин, Башичы

Хүлдүркүлүп каларти.

Плялам гъебудаҳүти Хъаныл закипизир гъагүлү, Ташаң چакас агарти,

Кахретпәлхүти нургүбү.

Дүргүбүн дахъдиахыу Хъаныл закипизир гъагүлү,

Пляламиз зұбарти

Хүмартатхес дүзүти.

Дунъяличир дүргүбү

Хъярла шиншан дәтхәбү,

Пляламиза урғаб калад!

Даим уржили калаб!

Закипизир даим ухаб

Дигү дигүсүс ури,

Лебишра гъялампици

Хүрәбапад хүлбүкүри.

Дигүтала дахъдеша

Хъярлар баклахъес ахир,

Берхүлүчин, бацычил

Виалра виклес лякыр.

Нешананы картутуи
Камдери дүцүлар нургүбү.
Гъар улқала пачала
Биалри сөзеси гъялъу,

Түпүлүп дәтхәбүкөн

Дебабиклакы гъяды.

Агарагу дүргүбани

Инсаис бихүс гъялъедеш,

Илданы бүлүпти

Дебабиклакы гъяды.

Гъими-къясличи диги

Пляламла камдилари,

Хъаныл закла зұбартачы

Даршудеш хүбәбири.

Дүргүбани дахъдиахыу

Хъаныл закипизир гъагүлү,

Узидеш да даршудеш

Дүрбүтүван дахъдии.

Лебил дунъяла гъялам

Цабалеги хөбердүрлүр,

Хъаныл шаңда да

Даршудеш хүбәбири.

Дигүтала дахъдеша

